

**Jelentés az
Erdélyi és partiumi magyar könyvtárak védett állományának kutatása és feldolgozása
c. kutatási program teljesítéséről**

A kutatómunka a dési ferences kolostor könyvtárának feltárását tűzte ki célul, az állománynak csak a létezéséről tudott eddig a kutatás. Feltárása abba a folyamatba illeszkedik, amelynek során például a csíksomlyói ferences zárda könyvanyaga más ismertté vált.

A helyszíni kutatást Gordán Edina magiszteri hallgató végezte, a kötetek borítóját, előzéklapjait, címlapját és a bejegyzéseket tartalmazó oldalakat lefényképezte, így a feldolgozás nem volt helyhez kötve. A címlap nélküli, csonka példányokból a jellemző oldalakat fényképezte ki, hogy megkísérelhesse az azonosítást.

A könyvtár állományának eddig a legrégebbi része, a 16–17. században kiadott könyvek kerültek feldolgozásra, illetve jelenleg is zajlik a 18. századi könyvanyag feltárása. Eddig 247 kötet került feldolgozásra.

A dési ferences kolostor alapítása 1712-re tehető. Ekkor alakult meg a könyvtár is, amely az idők során magánszemélyek, kolostorok révén rovább gyarapodott. A jelenlegi állomány 1226 kötetből áll. Ez a szám nem tartalmazza azt a 14 kötetet, amelyet 1971-ben a bukaresti Román Nemzeti Történeti Múzeumban letétbe helyeztek. A könyvek visszaszolgáltatása folyamatban van.

A kutatás végző célja a könyvtár régi könyvállományának feltárása egy katalógus keretében.

Gordán Edina a katalógusban szereplő tételeknél két fő szempontot vett figyelembe. A bibliográfiai leírás esetében a kötet legfontosabb adatait tüntette fel. Ez alapján elsőként a szerző neve szerepel nemzeti névalakban vagy alanyesetben, majd a cím, az impresszumadatok, a formátum, terjedelem és a szakirodalmi hivatkozás. A leírás második része a kötet egyedi jellemzőit tartalmazza. A következő adatcsoportok szerint készült a példányleírás:

A Csonka példányok esetében jelölte a hiányokat.

B A kötések anyagát, színét, díszítését, állapotát közölte.

C A possessorbejegyzéseket közölte, ami után kerek zárójelben jelölte azok pontos előfordulási helyét. A bejegyzéseket betűhíven, dőlt betűkkel közölte, kerek zárójelben feloldva az esetleges rövidítéseket. A hiányokat kipontozva szögletes zárójelbe helyezte.

D A margináliák, egyéb kéziratos bejegyzések jelölése.

F Egyéb, a kötetrel kapcsolatos információ.

A katalógus folyamatos sorszámozással van jelölve, s ugyanazon sorban található a kötet mai jelzete. A kolligátumokat egy egységben tartotta s utalót készített hozzájuk a könnyebb kereshetőség érdekében.

Sipos Gábor a gót betűs német címek leírásában segédkezett, illetőleg a latin címleírásokat javította. A **C** alatti tulajdonosbejegyzések kiolvasásában segédkezett, jó néhány esetben sikeresen oldva meg a paleográfiai problémákat. Ha a **D** alatti kéziratos bejegyzések szövege érdekesnek tűnt a közlésre, az is bekerült a kötet leírásába.

Az eddigi kutatások művelődéstörténeti szempontból jelentős adatokat eredményeztek. Amint Gordán Edina megállapította, ifj. Heltai Gáspár kolozsvári városi jegyző, nyomdatulajdonos egyik kötete Désen maradt fenn, a kolligátum két svájci református szerző, Gwalther és Bullinger egy-egy művét tartalmazza, Heltai 1613-ban szerezte meg. Tofeus Mihály 17. századi erdélyi református püspök könyvtárából hat kötet maradt fenn a dési ferences gyűjteményben, közülük három az 1697-ben, a halála után összeállított könyvjegyzékben is szerepel. református teológiai és egyháztörténeti témájú művekről van szó. Pázmány Péter Kalauzának második kiadásából küldött egy példányt a csíksomlyói ferenceseknek, ez is Désre került. A mikházi franciskánusoktól 15 könyv került a dési könyvtárba.